

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 20CoP/48/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1713200359
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Erenová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1713200359.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: H. O., nar. XX.XX.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom: Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v J., pracovisko R., F. N.. Č.. XX, R., dieťa rodičov: matka - H.. B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. N.. Č.. XX, L., zastúpená: AK Neuschlová, s.r.o., IČO: 36 861 359, Dostojevského rad č. 4, Bratislava, S. - H.. H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. N.. Č.. XX, H., o nariadenie predbežného opatrenia, na odvolanie matky proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 7. februára 2013, č. k. 11P/6/2013-90, takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdzuje.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením zamietol návrh matky maloletého dieťaťa na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým žiadala uložiť otcovi povinnosť odovzdať maloletého H. O., nar. XX.XX.XXXX do jej osobnej starostlivosti. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 1, 6, 8, § 76 ods. 1 písm. a) O.s.p. a vecne nesplnením zákonných podmienok pre nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia, keď mal z listinných dôkazov a z návrhu matky preukázané, že neexistujú žiadne konkrétne skutočnosti, z ktorých by vyplývalo, že zdravie, výchova a výživa maloletého je v súčasnosti ohrozená alebo narušená, z dôvodu ktorého je žiaduci okamžitý zásah súdu. Poukázal na skutočnosť, že rodičia dieťaťa sú v rozvodovom konaní, vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 10C/130/2009, v ktorom bude predmetom dokazovania otázka úpravy rodičovských práv a povinností k maloletému na čas po rozvode ich manželstva s tým, že matkou uvádzané dôvody na nariadenie predbežného opatrenia, že s otcom dieťaťa nie je možná komunikácia, čím sa vytvára nejednotnosť jeho výchovy, otcom nie je rešpektovaná ako matka dieťaťa, ak aj jeho prejavy agresivity, sú iba vzťahovou otázkou medzi manželmi (rodičmi dieťaťa), ktorú by si mali ako dospelí svojprávní ľudia riešiť nie súdnou cestou, ale vzájomnou komunikáciou a určitým druhom empatie. V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvého stupňa ďalej uviedol, že deti majú rovnaké právo na starostlivosť oboch rodičov a preto nie je možné akceptovať bránenie styku otca s dieťaťom matkou a otcovi ukladať povinnosť odovzdať dieťa do jej výlučnej starostlivosti, nakoľko osobná striedavá starostlivosť podľa tvrdenia samotnej matky funguje od mája 2008 doposiaľ.

Proti tomuto uzneseniu podala matka maloletého dieťaťa v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako ja z dôvodu, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a jej návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovieť. Nesúhlasila s názorom súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého uznesenia, že osobná striedavá starostlivosť o maloletého funguje od mája 2008, nakoľko táto úprava nebola nikdy výsledkom dohody rodičov, ale výsledkom autoritatívneho správania sa otca k matke, ktorá tento stav bola nútená akceptovať, avšak sa s ním nestotožňuje a nepovažuje ho za prospešný pre dieťa. Namietla záver prvostupňového súdu, že z ňou predložených listinných dôkazov nevyplývajú žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by preukazovali, že by bolo zdravie, výchova a výživa maloletého v súčasnosti ohrozená alebo narušená, nakoľko tieto skutočnosti jednoznačne vyplývajú z odborných vyjadrení, ktoré boli v priebehu posledného

roka vypracované psychológmi J. H. P., J. U. R. a J. E. H., s ktorými sa súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí nezaoberal, resp. iba skonštatoval, že existujú dva názory odborníkov na realizovanie striedavej osobnej starostlivosti. Poukázala na odborné posúdenie vypracované J. H. P. dňa 30.10.2012, z ktorého vyplýva, že pre maloletého je v tomto čase najvhodnejšia starostlivosť a výchova a výchovné prostredie u matky so stretávaním sa s otcom počas dohodnutých dní v týždni a nie striedavá starostlivosť, ktorá prináša výrazné rozdiely v jej úrovni, nakoľko u matky má dieťa režim, dohľad a zodpovedajúcu starostlivosť s tým, že obdobný záver prijala vo svojom odbornom vyjadrení zo dňa 16.08.2012 aj J. U. R., ktorá skonštatovala, že vo vnútornom prežívaní maloletého H. sa nachádzajú znaky anxiety a generalizovaného strachu, vyplývajúce z nedoriešenej rodinnej situácie, keď v prežívaní rodiny sa maloletý identifikuje s postavou, ktorá potrebuje materskú podporu. Matka vo svojom odvolaní ďalej uviedla, že aktuálny stav je dlhodobo neudržateľný aj s poukazom na objavujúce sa znaky neurotického vývinu u dieťaťa, jeho opakovane verbalizovanú túžbu žiť s matkou a s otcom sa stretávať, pričom podľa jej vedomostí, túto svoju túžbu dieťa prejavilo aj počas pohovoru, ktorý s ním vykonal kolízny opatrovník počas šetrenia pomerov v jej domácnosti dňa 19.02.2013, v rozhovore s J. U. R., J. dňa 06.02.2013 a preto vyjadrenie kolízneho opatrovníka zo dňa 04.02.2013, v ktorom konštatoval vhodnosť striedavej osobnej starostlivosti, považuje za kontroverzné.

Kolízny opatrovník maloletého dieťaťa a otec dieťaťa sa k odvolaniu matky nevyjadřili.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 2 O.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa je vecne správne a odvolaniu matky nie je možné priznať úspech.

Predbežným opatrením môže súd pred začatím konania (§ 74 ods. 1 O.s.p), ako i po začatí konania v súlade s ust. § 102 ods. 1 O.s.p. dočasne upraviť pomery účastníkov, ak je to potrebné a účelné, alebo ak je tu obava, že by budúci výkon rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., predbežným opatrením môže súd nariadiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd.

Z dikcie citovaného zákonného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že predbežným opatrením je možné nariadiť účastníkovi, aby dieťa odovzdal do starostlivosti druhého z rodičov a súd aj z úradnej povinnosti môže nariadiť odovzdanie dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov, alebo do starostlivosti osoby, ktorú určí. Obsah tohto predbežného opatrenia úzko súvisí s otázkou výchovy maloletého dieťaťa, ktorá je inštitútom rodinného práva upraveným v Zákone o rodine. Uvedené však neplatí o starostlivosti o takéto dieťa, nakoľko starostlivosť, ktorá môže byť obsahom predbežného opatrenia, je inštitútom procesného práva a jeho úprava potvrdzuje provizórnosť ako pojmový znak predbežných opatrení, keďže starostlivosť nie je totožná s výchovou. Odovzdanie maloletého dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti osoby, ktorú určí súd, je v skutočnosti faktickým opatrením, ktoré neanticipuje otázku budúcej výchovy, pričom odovzdanie do starostlivosti druhého z rodičov alebo starostlivosti súdom určenej tretej osoby trvá dovtedy, kým súd nerozhodne o výchove maloletého dieťaťa.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania alebo po začatí konania, v oboch prípadoch je možné ho nariadiť z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch typov predbežných opatrení je ich predbežný a dočasný charakter. Pri zisťovaní skutočností potrebných pre nariadenie predbežného opatrenia nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Neznamená to však, že predbežné opatrenie možno vydať len na základe návrhu bez osvedčenia aspoň základných skutočností potrebných pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie o tom, že bez predbežného opatrenia by bol prípadný budúci výkon rozhodnutia ohrozený. Účelom predbežného opatrenia v konaní o výchove maloletého dieťaťa je dočasná úprava pomerov budúcich účastníkov konania, resp. ochrana potenciálneho výkonu rozhodnutia, ktorý by mohol v budúcnosti byť ohrozený. Osobitosť inštitútu spočíva v skutočnosti, že ide o súdnu úpravu, avšak pred vydaním rozhodnutia vo veci samej. Toto opatrenie má mať výnimočný charakter, v prípade rozhodnutí o výchove maloletých detí má

svojim spôsobom smerovať k ich „prežitiu“. Z tohto hľadiska právna úprava zodpovedá Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý zaraďuje právo na prežitie medzi právami dieťaťa na popredné miesto. Predbežným opatrením môže súd z hľadiska riadnej výchovy dieťaťa nariadiť povinnosť odovzdať dieťa do starostlivosti druhého rodiča, alebo do starostlivosti toho, koho označí súd podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., ďalej môže súd dočasne zveriť dieťa do starostlivosti fyzickej osoby, alebo právnickej osoby, ak sa dieťa ocitlo bez akejkoľvek starostlivosti, alebo ak je jeho život, zdravie, alebo priaznivý vývoj vážne ohrozený, alebo narušený podľa ust. § 75a ods. 1 O.s.p. a tiež nevstupovať dočasne do domu alebo bytu, v ktorom býva osoba, vo vzťahu ku ktorej je povinný dôvodne podozrivý z násillia podľa ust. § 76 ods. 1 písm. g) O.s.p. a tiež inú povinnosť, keďže výpočet výrokov podľa § 76 ods. 1 O.s.p. je len príkladný. Výrokom predbežného opatrenia by sa nemalo priznávať právo, iba ukladať povinnosť. Rozhodnutím o tom, že jeden z rodičov je povinný odovzdať dieťa druhému rodičovi, dochádza prakticky k rozhodnutiu o tom, komu bude dieťa na čas do skončenia konania zverené.

Ústava SR v článku 41 zaručuje právo rodiča vychovávať svoje dieťa a starať sa oň. Dieťaťu rovnako zaručuje právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Dohovor o právach dieťaťa ukladá zmluvným štátom povinnosť vynaložiť všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že sú to obaja rodičia, ktorí majú spoločnú a rovnakú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa, pričom zmyslom ich starostlivosti musí byť záujem dieťaťa. Pri skúmaní dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., je preto potrebné vychádzať z toho, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Obsahom ich práva vychovávať dieťa je v prvom rade právo a povinnosť chrániť záujmy dieťaťa, právo mať dieťa u seba a právo osobne sa o dieťa starať.

Právo mať dieťa u seba je ústavným vyjadrením zásady, že starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov a deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím súdu na základe zákona. K násilným zásahom do práv rodiča mať dieťa u seba patrí zadržanie, väzba rodiča alebo dieťaťa, ochranná výchova, výchovné opatrenie a pod. Okrem násilných zásahov do práva rodiča mať dieťa u seba sa toto oprávnenie redukuje tiež fakticky v dôsledku skutočnosti, že rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú. Pretože im vo väčšine prípadov patrí obom výkon rodičovských práv a povinností v rovnakej miere a dieťa nemôže byť súčasne členom dvoch domácností, je v takomto prípade nevyhnutné aj právne rozhodnúť, ktorému z rodičov zostane toto právo zachované v plnej miere a dieťa mu bude zverené do osobnej starostlivosti a ktorému z rodičov sa právo osobne sa o dieťa starať odoberie a vznikne mu úplne nové právo - právo styku s dieťaťom. Právo styku bude tomuto rodičovi poskytovať priestor na to, aby zabezpečoval výchovu dieťaťa tak, ako mu to ukladá zákon o rodine.

Odvolačný súd považuje za potrebné uviesť, že predbežné opatrenie súd vydá vtedy, ak má preukázané, že riešenie situácie maloletého dieťaťa neznesie odklad a súd nariadi predbežné opatrenie, keď je priamo ohrozená jeho výživa, alebo keď musí byť okamžite vyňatý z doterajšieho výchovného prostredia prípadne, ak ide o iné dôležité záujmy. Je však nutné, aby boli osvedčené aspoň základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že existuje nebezpečenstvo bezprostredne hrozacej ujmy.

Súd prvého stupňa dospel k správne právnemu záveru, že v posudzovanej veci zákonné podmienky na nariadenie navrhovaného predbežného opatrenia podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. splnené neboli, nakoľko z návrhu a ani z listinných dôkazov predložených matkou nevyplýva ohrozenie života a zdravia dieťaťa, jeho výchovy a pod., pričom úprava výkonu rodičovských práv a povinností rodičov k maloletému do rozvodu ich manželstva bude posudzovaná v konaní vo veci samej (návrh matky na zverenie dieťaťa do jej osobnej starostlivosti, t. j. návrh na úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu do rozvodu ich manželstva).

Odvolačný súd sa preto v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvého stupňa uvedeným v odôvodnení napadnutého uznesenia, na ktorého odôvodnenie spĺňajúce všetky požiadavky v ust. § 157 ods. 2 O.s.p. aj v celom rozsahu poukazuje a s týmto sa plne stotožňuje, napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.